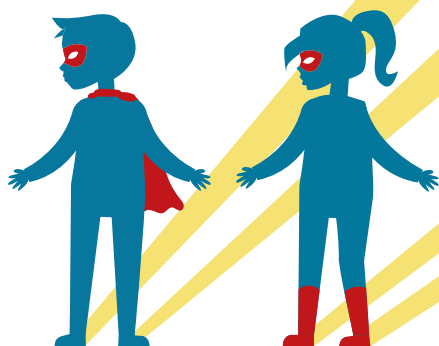
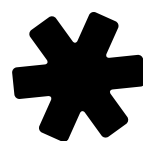

WORD EEN ÉCHTE VOORLEESHELD

VLAAMS-
BRABANT

AAN DE SLAG MET VOORLEZEN

Boeken lezen... het helpt ons bij het trainen van ons concentratievermogen, het is goed tegen de stress en het is ook nog eens keileuk om te doen! Hoe meer je leest, hoe meer je je geheugen traint en hoe meer je de taal gaat begrijpen.*

En zeg nu zelf... als je alles beter begrijpt, is het gewoon ook leuker om te lezen, toch?

In dit lessenpakket gaan we dieper in op voorlezen. En deze keer is het niet alleen de juf of meester die voorleest. De kinderen lezen ook zelf voor!

Je hebt geen voorkennis nodig om met dit lessenpakket te werken.

Het pakket dient als leidraad. Je bent dus niet gebonden aan spelregels. Heeft jouw klasgroep het moeilijk met voorlezen aan andere groepen? Dan kan je er bijvoorbeeld voor kiezen om hen te laten voorlezen aan elkaar. Is het geen optie om een bibliotheek te bezoeken? Breng dan zelf boeken mee of laat de leerlingen materialen meebrengen. Het lessenpakket is aanpasbaar voor iedere klas en situatie.

Doe vooral jullie ding en... veel leesplezier!

*iedereenleest.be/over-lezen/de-vele-voordelen-van-voorlezen

KORTE INFO

VOLLEDIGE TRAJECT

± 6 lesuren

UITBREIDING KAMISHIBAI

± 2 extra lesuren

DOELGROEP

Leerlingen 3de leerjaar

Alle doelstellingen uit dit lessenpakket zijn gebaseerd op de eindtermen van de Vlaamse Overheid, het leerplan Nederlands van het GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap (tweede graad lager onderwijs) en de Zill leesplansite van het Katholieke Onderwijs.

INHOUD

1

**KENNISMAKING MET HET PROJECT
EN MET PRENTENBOEKEN**

→→→ 4

2

BIBLIOTHEEKBEZOEK

→→→ 8

3

VERWERKING IN DE KLAS

→→→ 10

UITBREIDING: KAMISHIBAI ONTWERPEN

→→→ 12

4

EXTRA OEFENTIJD

→→→ 14

5

SHOWTIME

→→→ 16

6

EVALUATIE

→→→ 18

MODULE

KENNISMAKING MET HET PROJECTEN MET PRENTENBOEKEN

DUUR 1uur

DOELEN

- ★ De leerlingen visualiseren, analyseren en voorspellen verhalen a.d.h.v. de kaften van boeken.

MATERIAAL

- ★ Voorzie een voorleesboek waaruit jij gaat voorlezen.
- ★ Voorzie verschillende prentenboeken die de leerlingen kunnen inkijken. (zie suggesties stap 4)

★ STAP 1

LEES ZELF EEN LEUK PRENTENBOEK VOOR

We beginnen de lessen over voorlezen met... voorlezen!

Voorzie zelf een leuk prentenboek waaruit je voorleest. Dit vinden ze vast geweldig. Doe dit met de nodige intonatie zodat je de groep meteen op sleeptouw neemt. Je kan het verhaal op verschillende manieren voorlezen om zo verschillen in voorleesstijlen te benadrukken (heel enthousiast, timide, rustig...)

★ STAP 2

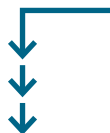
VERTEL DE KINDEREN WAT ZE GAAN DOEN

De kinderen gaan prentenboeken voorlezen aan de kleuters in de school.

Geen kleuters in de school? Voorlezen in een andere school, voorlezen aan 1ste leerjaar, voorlezen aan de eigen klasgroep,...

Ze worden verdeeld in groepjes (2 à 3 leerlingen) en gaan in dat groepje een prentenboek voorlezen aan kleine groepjes kleuters. Dat betekent dat ze het boek ook gaan moeten opdelen in stukjes en gaan moeten beslissen wie welk stukje voorleest.

Ze gaan bij de start van het traject met de klas naar de bibliotheek en kiezen in hun groepje een prentenboek uit dat hen aanspreekt en dat ze met hun groepje vlot kunnen lezen. Ze krijgen veel oefentijd om te kijken wie welk stukje voorleest en om de juiste intonatie in te oefenen.

★ STAP 3

LAAT ZIEN HOE ZE EEN LEUK PRENTENBOEK KUNNEN UITZOEKEN

Bespreek met de kinderen enkele vragen die ze zichzelf moeten stellen in de bib wanneer ze hun boek uitkiezen. De vragen worden klassikaal besproken en daarna doen ze dit individueel/in groep aan de hand van de boeken die jij meebrengt. Zie ook stap 4 voor leuke prentenboeken die ze in de klas al eens kunnen analyseren.

Heeft het boek een leuke kaft?

Laat hen aan de hand van de kaft voorspellen waarover het verhaal gaat. Door het bekijken van de kaft kan je al heel wat te weten komen!

Heeft het boek een leuke titel?

Geeft de titel al wat meer uitleg bij de tekening? Of blijft het nog steeds een mysterie?

Lees de achterkant: is het een leuk verhaal?

Door de achterkant te lezen hebben ze al een idee van wat er gaat gebeuren in het verhaal. Is het herkenbaar voor hen? Vinden ze het interessant genoeg om een paar uur mee aan de slag te gaan?

Lees een pagina uit het boek: is de tekst te moeilijk, te makkelijk of net goed?

De leerlingen moeten natuurlijk aan de slag met het boek dus mag het niet té moeilijk worden voor hen. Maar ook te makkelijk is geen optie, want dan verdwijnt al snel hun enthousiasme. Laat hen de middenweg zoeken.

★ STAP 4

TOON HEN ENKELE 'TIPS VAN DE LEERKRACHT.'

Hiernaast kan je de titels en auteurs van enkele leuke prentenboeken vinden waar de leerlingen zeker mee aan de slag kunnen. Deze voorbeelden dienen ter inspiratie. Je kan ook zelf enkele titels meebrengen en tonen aan de leerlingen. Vertel de leerlingen waarom deze boeken leuk zijn en waarom ze hiermee kunnen werken. Geef hen ook de tijd om de boeken te bekijken en verkennen.

Opgelet: deze voorbeelden dienen ter illustratie en zijn dus niet verplicht te gebruiken. Ook niet elke bibliotheek heeft al deze boeken.

Boeken met beperkte tekst

- ★ Mama Kwijt – *Chris Haughton*
- ★ Ik wil mijn hoed terug – *Jon Klassen*
- ★ Waar is de draak? – *Leo Timmers*
- ★ Handje? – *Tjibbe Veldkamp*

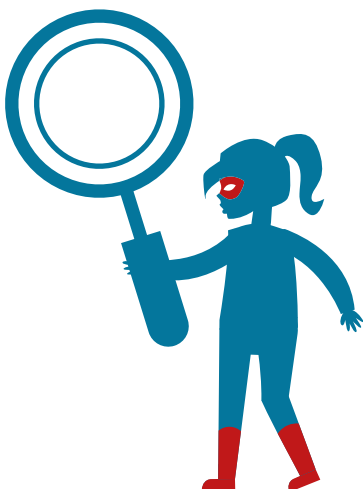
Boeken met meer tekst

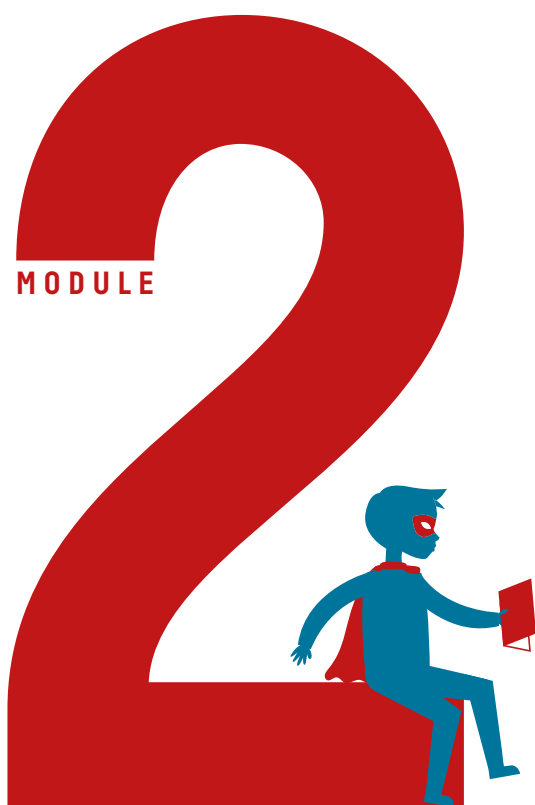
- ★ De wolf komt echt niet – *Myriam Ouyessad*
- ★ Krokodil op weg naar beter – *Joeri Slegers*
- ★ De ijsbeer en de nacht – *Bouke Billiet*
- ★ Ik wil niet naar de tandarts – *Stephanie Blake*

★ STAP 5

VERDEEL DE LEERLINGEN IN GROEPJES VAN 2, 3 OF 4.

Probeer bij het verdelen verschillende leesniveaus samen te plaatsen, zodat ze elkaar versterken en zodat dit traject bevestigend werkt voor iedereen in de klas.

BIBLIOTHEEKBEZOEK

DUUR 1 uur

DOELEN

- ★ Het verkennen van bibliotheekmaterialen in het kader van een specifieke opdracht.
- ★ De leerlingen zijn bereid om gebruik te maken van klas-, school- en openbare bibliotheek.
- ★ De leerlingen kunnen aan de hand van de omslag van het boek de inhoud van het boek al enigszins voorspellen. De leerlingen kunnen samenwerken met anderen, zonder onderscheid van sociale achtergrond, geslacht of etnische origine.

★ STAP 1

NEEM OP VOORHAND CONTACT OP MET DE BIBLIOTHEEK

Plan een bezoek aan de lokale bibliotheek. Laat de verantwoordelijke weten dat je langs wil komen met je klas en dat jullie op zoek zullen gaan naar prentenboeken om uit voor te lezen. Neem voor het bezoek ruimschoots de tijd. Je wil namelijk dat de leerlingen de tijd krijgen om een leuk boek uit te kiezen waaruit ze nadien willen voorlezen.

Geen mogelijkheid om naar de bibliotheek te gaan? Ga dan zelf op zoek naar leuke prentenboeken in je schoolbib of vraag de kinderen om zelf een prentenboek mee te brengen. De prentenboeken gaan tijdens de duur van de lessen niet mee naar huis en raken zo ook niet verloren!

TIP

In sommige prentenboeken staan echt nog moeilijke woorden. Laat de verschillende groepjes hun favoriete boek tonen aan jou. Jullie bladeren samen door het boek en kijken samen of het een haalbaar boek is.

TIP

Zijn sommige groepjes snel klaar? Laat hen in alle rust op ontdekking gaan in de bibliotheek. Je kan achteraf in de klas napraten over het bezoek en wat ze ontdekt hebben.

TIP

Vraag in de bibliotheek of ze meerdere exemplaren van het boek hebben. Dat is niet altijd het geval, maar soms wel! Als je meerdere exemplaren van hetzelfde boek kan meenemen is dat natuurlijk ideaal.

★ STAP 2**GA NAAR DE BIBLIOTHEEK****★ STAP 3****LAAT DE KINDEREN IN GROEPJES IN DE BIB RONDKIJKEN EN HELP HEN BIJ VRAGEN**

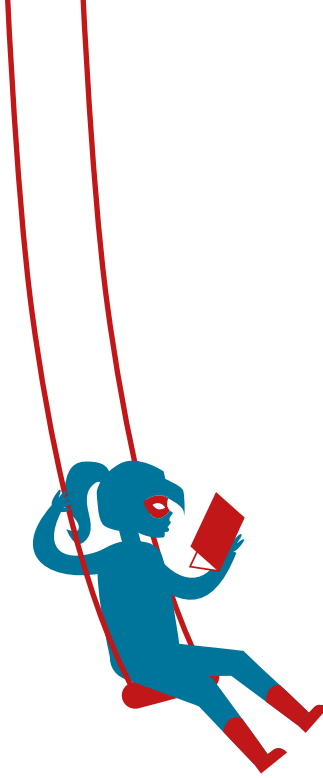
Herinner hen aan de 4 tips die je in de klas meegaf:

1. Heeft het boek een leuke kaft?
2. Heeft het boek een leuke titel?
3. Lees de achterkant: is het een leuk verhaal?
4. Lees één pagina uit het boek: is de tekst te moeilijk, te makkelijk of net goed?

Het is heel belangrijk dat de kinderen naar buiten gaan met een weldoordachte keuze! Anders moeten ze een boek voorlezen dat hen eigenlijk niet boeit. En dan wordt het al snel een vervelende opdracht.

3

MODULE

VERWERKING IN DE KLAS

DUUR 1 tot 2 uur

DOELEN

- ★ De leerlingen roepen eigen voorkennis op bij het verwerken van het boek in groep.
- ★ De leerlingen kunnen terugblikken en herlezen wanneer ze dit zelf nodig achten.
- ★ De leerlingen kunnen hun eigen mening verwoorden in een kleine kring en hun standpunt verduidelijken.
- ★ De leerlingen kunnen (verwerkingsniveau = structureren) de informatie ordenen die voorkomt in voor hen bestemde verhalen.
- ★ De leerlingen kunnen gerichte vragen voorbereiden en stellen om de gewenste informatie te bekomen.

★ STAP 1

LAAT DE KINDEREN IN GROEP HUN BOEK VERKENNEN.

De groepjes gaan samen het boek lezen. Ze nemen het verhaal grondig door. Dit kan op verschillende manieren. Iedereen kan eerst even apart lezen, of 1 leerling van het groepje leest telkens een stukje voor en er wordt voldoende afgewisseld, of ze lezen per twee in stilte voor ze het boek in groep aanpakken...

★ STAP 2

ROLVERDELING

Ze kiezen in groep wie welke stukjes wil lezen en verdelen zo het boek. Ze oefenen alvast eens samen hun 'rollen' in.

Bouw ruimte in voor individuele feedback en zelfreflectie om het zelfvertrouwen van de leerlingen te verhogen.

★ STAP 3

OP ZOEK NAAR MANIEREN OM HET PUBLIEK TE BETREKKEN.

De leerlingen verzinnen vragen over het boek bij elke pagina en noteren die vragen. Deze vragen gaan hen helpen wanneer ze het boek moeten voorlezen. Wanneer je gerichte vragen stelt bij een boek, gaat het publiek vaak beter opletten. Zorg ervoor dat ze bij elke pagina minstens 2 vragen voorbereid hebben.

Ga rond en luister naar de vragen van de groepjes. Geef tips en stel hen gerust.

TIP

Laat hen een gezellig hoekje kiezen om dit te doen. In de klas of ergens anders in de school. Of maak zelf leuke hoekjes met de banken. Ze moeten ook niet steeds op een stoel gaan zitten! Geef hen de keuze. Ze vinden vast snel hun plekje.

★ STAP 4

NADENKEN OVER HET PUBLIEK

Laat hen al even nadenken over hoe ze het boek gaan tonen aan het publiek.

- ★ Hebben jullie een tweede exemplaar van het boek? Dan kan een groepsgenoot de prenten aan de hand van het tweede boek tonen.
- ★ Is verhaal sterk genoeg zonder prenten? Dan kunnen ze opteren om het boek tijdens het lezen niet na elke voorgelezen pagina naar het publiek te draaien.
- ★ Willen de kinderen zelf tekeningen maken bij hun eigen boek? (zie pagina 12-13)

UITBREIDING KAMISHIBAI

DUUR 2 uur

DOELEN

- ★ De leerlingen kunnen vertrouwen op hun eigen expressiemogelijkheden en durven hun creatieve uitingen tonen.
- ★ De leerlingen kunnen plezier en voldoening vinden in het beeldend vormgeven en genieten van wat beeldend is vormgegeven.
- ★ De leerlingen kunnen reflecteren over de opbouw van gelezen teksten en de volgende delen onderscheiden: inleiding; midden; slot.

MATERIAAL

- ★ Stiften/kleurpotloden
- ★ A3 papier

Wil je hier dieper op ingaan? Laat de kinderen zelf het verhaal tekenen in enkele prenten. Zo maken ze een eigen kamishibai die ze makkelijk kunnen gebruiken bij het voorlezen. Dat voorkomt dat ze telkens het volledige boek moeten omdraaien om aan hun publiek te tonen.

Kamishibai is een leuke manier om verhalen te vertellen aan de hand van een verteltheater. Iemand vertelt het verhaal terwijl hij/zij platen toont die overeenkomen met de juiste scènes in het verhaal. Idealiter wordt dit gedaan met een houten theaterkastje waarin de platen verschoven kunnen worden. Het is een Japanse uitvinding en wordt momenteel wereldwijd gebruikt. In veel bibliotheken hebben ze zo'n houten theater. Vraag het zeker eens na in jouw bibliotheek.

Het is een manier om een verhaal te vertellen aan een publiek dat (nog) niet kan lezen. Door middel van de platen wordt de aandacht van de kijker heel goed aangehouden. De platen vertellen als het ware het verhaal samen met jou.

★ **STAP 1****ANALYSEER HET VERHAAL**

Een verhaal heeft een begin, een midden en een einde. Dat moet duidelijk zijn uit de tekeningen. De kinderen bedenken eerst wat ze willen tekenen voor de beginscène en wat ze willen tekenen als eindscène. Voor deze scènes maken ze ook de tekeningen.

Dan gaan de leerlingen in groep bepalen uit welke scènes het verhaal bestaat. Want elke scène moet een duidelijke tekening krijgen.

★ **STAP 2****TEKENEN MAAR**

De leerlingen beslissen wie welke scène uittekent en leggen daarna alle scènes naast elkaar op de grond in een lange sliert.

★ **STAP 3****HULPLIJN**

De leerlingen van een ander groepje gaan kijken naar de rij tekeningen en proberen het verhaal te reconstrueren enkel aan de hand van de prenten die voor hen liggen. Kloppen de grote lijnen van het verhaal? Indien het verhaal té moeilijk in te schatten is, tekenen de leerlingen 1 of 2 tekeningen extra bij om het verhaal duidelijker te maken.

★ **STAP 4****OEFFEN HET VERHAAL IN**

Aangezien het verhaal nu verteld zal worden aan de hand van platen en niet aan de hand van een boek, zullen de leerlingen de nieuwe structuur moeten inoefenen.

Een handig geheugensteuntje is het aanbrenge van de specifieke tekst bij een tekening op de achterkant van de tekening. Zo kunnen zij voorlezen wat op het blad staat terwijl ze het blad voor zich houden. Het publiek ziet dan enkel de prent.

TIP

Indien dit te moeilijk is, kan jij als leerkracht de tekst op de achterkant van de prenten schrijven of kopiëren en plakken. Dan is de leesbaarheid ook meteen gegarandeerd!

4

MODULE

EXTRA OEFENTIJD

DUUR 1 uur

DOELEN

- ★ De leerlingen kunnen het inoefenen, de voorbereiding, het aanwenden van de lichaamstaal en het uitvoeren (vertoning), door henzelf en anderen, kritisch bespreken.
- ★ De leerlingen kunnen een aan de speelsituatie aangepaste en aangename spreektechniek ontwikkelen (articulatie, adembeheersing, tempo, toonhoogte) en verschillende verbale en non-verbale spelvormen improviseren.

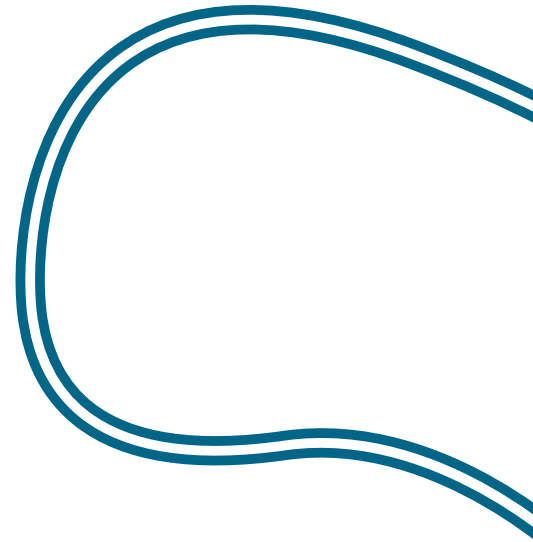
★ STAP 1

GEEF DE LEERLINGEN DE TIJD OM IN DE OPDRACHT TE KOMEN

Hebben de leerlingen nog wat extra oefenkansen nodig?

Laat de groep kritisch nadenken over hoe hun verhaal over komt en of ze het op een manier aanpakken die voor hen echt werkt. Dit is ook het moment om nog eens te wijzen op leestekens, intonatie, het gebruik van geluiden,...

Overweeg om hen deze oefenkansen te geven op de plaats waar ze echt gaan voorlezen. Gaan ze voorlezen in de kleuterklas? Spreek met de leerkracht af dat de kleuters een uurtje buitenshuis zijn. Stel een wandeling voor... of wissel van klas!

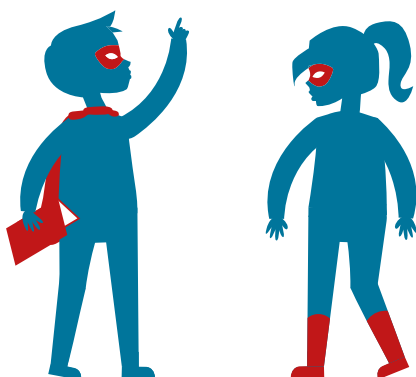

★ STAP 2

VERHALENCARROUSEL

Installeer de voorlezers op de plekjes waarop ze gaan voorlezen en laat hen nog een laatste keer oefenen.

In deze oefensessie kunnen ze oefenen voor elkaar. Zorg voor een rotatiesysteem en laat hen om beurt voorlezen aan een groepje klasgenootjes en luisteren naar de verhalen van de anderen.

5

MODULE

SHOWTIME

★ STAP 1

TOEKOMEN OP HET 'PODIUM.'

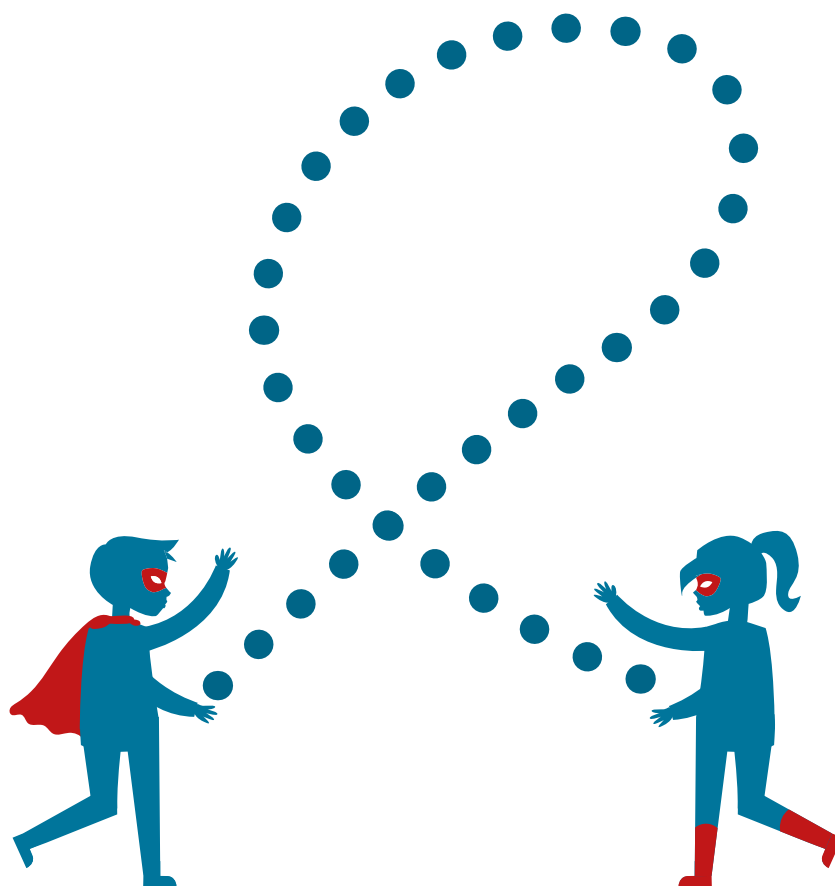
De leerlingen installeren zich gezellig in de kleuterklas (of op een andere afgesproken locatie).

DUUR 1 uur

DOELEN

- ★ De leerlingen hebben vertrouwen in hun (voor)leeskunsten.
- ★ De leerlingen kunnen hun manier van luisteren, lezen en spreken afstemmen op de luisteraar.

TIP

Laat het organisch verlopen, de kinderen zullen zelf structuur inbrengen. Maar wees als leerkracht oplettend. Wanneer de zenuwen groot zijn of er loopt wat fout, kan je wel even inspringen.

★ STAP 2**ANTI-PLANKENKOORTS ACTIE.**

Als leerkracht ga je nog eens bij alle groepjes langs. Geef de leerlingen goede moed en vertel hen dat ze het ongelofelijk goed gaan doen!

Vertel de leerlingen dat het publiek soms wel eens durft storen. Ook gaan er soms kinderen uit het publiek een fout antwoord geven op de vraag die ze zullen stellen. Zeg hen dat geen probleem is. Dat ze dan de vraag bijvoorbeeld opnieuw kunnen stellen.

★ STAP 3**VERDEEL DE KLEUTERS IN EVENVEEL GROEPJES ALS ER VOORLEESGROEPJES ZIJN.**

Wanneer ze comfortabel zitten, komt het aan hun toegewezen groepje kleuters erbij zitten. En dan is het zo ver! Boek bij de hand? Vragen bij de hand? Beginnen maar!

TIP

Voorzie een rotatiesysteem zodat de kinderen 2 of 3 keer een ander publiek krijgen. Zo hoort het publiek meerdere verhalen en krijgen de vertellers meerdere vertelkansen.

★ STAP 4**BEVRAGING VAN HET PUBLIEK.**

De leerlingen vragen meteen na het voorlezen aan hun publiek wat ze van het verhaal vonden. Wat vond het publiek spannend, grappig, saai, moeilijk, ... ?

Op die manier breien ze een einde aan het verhaal en denken ze samen met hun publiek nog eens na over het verhaal dat ze net verwerkt hebben.

6

MODULE

EVALUATIE

DUUR 1 uur

DOELEN

- ★ De leerlingen zijn bereid hun waardering uit te spreken over schriftelijke producten.
- ★ De leerlingen kunnen kritisch zijn en een eigen mening formuleren.
- ★ De leerlingen kunnen genieten van, praten over en kritisch staan tegenover het eigen spel en dat van anderen, de keuze van spelvormen, onderwerpen, de beleving.

GA MET DE KINDEREN IN GESPREK.

Hier vind je alvast enkele gesprekstarters. Voel je niet verplicht om je aan deze vragen te houden! Je kan ook gewoon zelf een startvraag kiezen en vandaar het gesprek verder voeren.

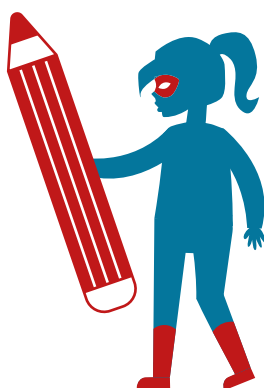
GESPREKSSTARTERS

- ★ Noem 1 ding op dat je geleerd hebt uit het boek.
- ★ Wat vond je moeilijk aan deze opdracht?
- ★ Waar ben je trots op, wat heb je goed gedaan bij deze opdracht?
- ★ Hoeveel sterren geef je het boek, 1-2-3-4-5?
- ★ Was dit een leuke opdracht voor jou, waarom wel/niet?
- ★ Kun je zonder te praten laten merken wat je van het boek vond?
- ★ Stel je voor dat jij de schrijver bent van het boek, wat zou je anders maken in het boek? Waarom?

DIT KAN JE OP TWEE MANIEREN DOEN

Klassikaal ga met de hele klas aan de slag. De leerkracht wordt 'moderator' en brengt de vragen aan en leidt het gesprek in goede banen.

In groepjes zet 2 groepjes bij elkaar en geef hen enkele vragen die ze moeten bespreken. Zo vertellen ze aan elkaar wat ze ervaren hebben. Leg als leerkracht natuurlijk je oor te luister, zodat je weet wat de kinderen van deze opdracht vonden.

COLOFON

WETTELIJK DEPOTNUMMER
D/2021/8495/11

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Provincie Vlaams-Brabant
Provincieplein 1
3010 Leuven
Ondernemingsnummer
0253.973.219
juni 2021

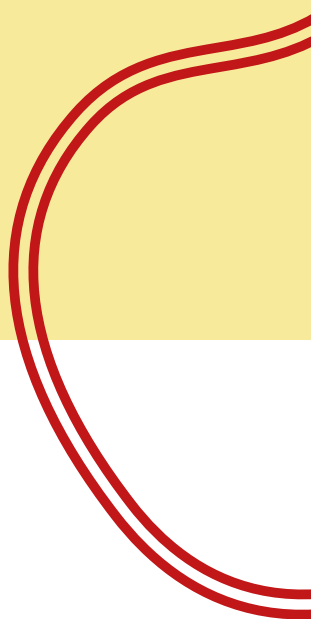
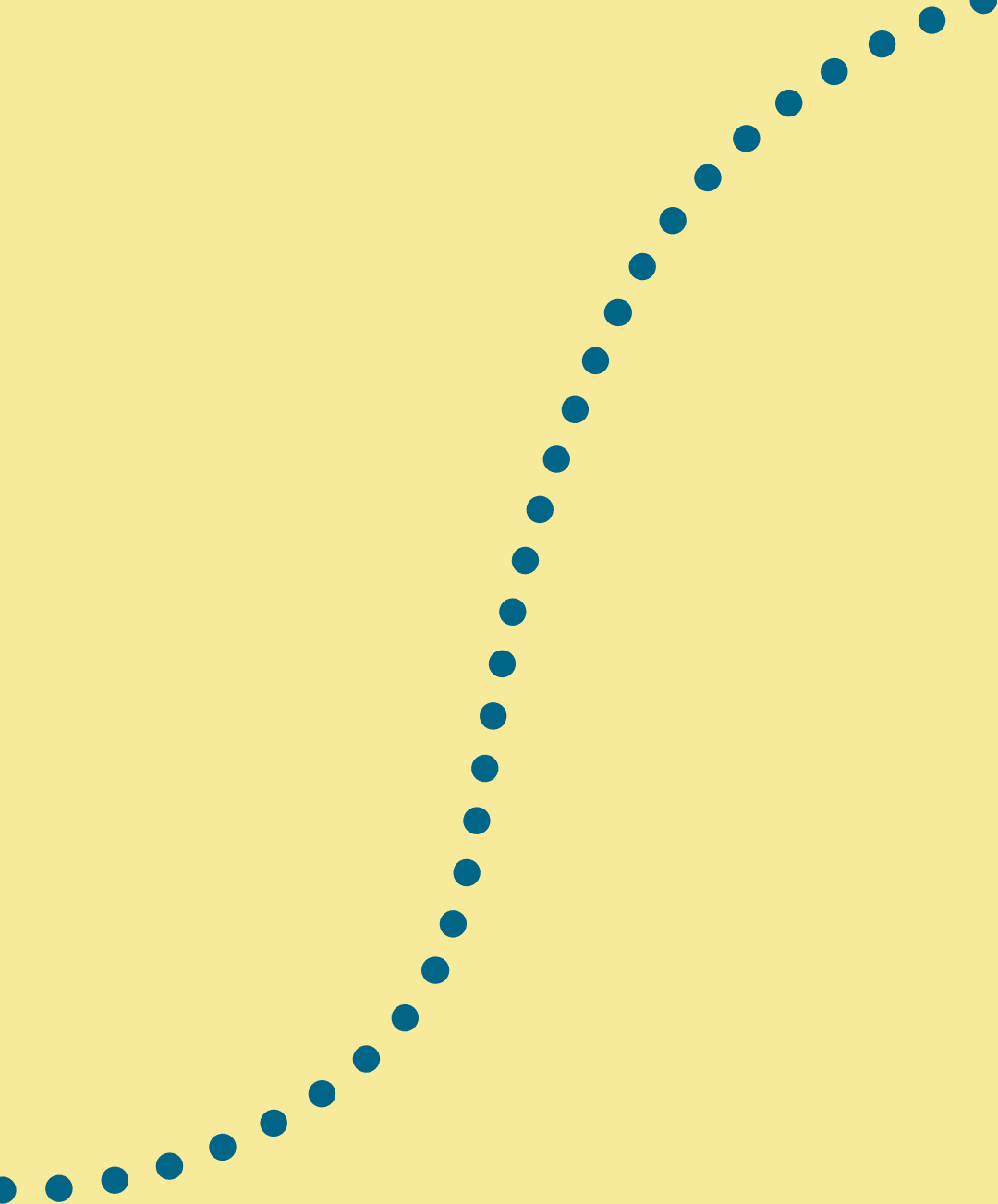
VORMGEVING
Toast Confituur Studio

MET DANK AAN
Katja Grammens, Cindy Van Dijk,
Emilie Kinnaer, Sara Billens,
Sarah Wyndaele, Tess Van den Borre
en Saskia Schelfaut
(Provincie Vlaams-Brabant)

Deze fiches kwamen tot stand in het kader van het project 'Leeshelden' dankzij een subsidie van de Vlaamse Overheid.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeleevoudigd, opgeslagen in een automatisch gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enig andere manier zonder voorafgaande toestemming.

www.vlaamsbrabant.be

LEESHULDEN.BE

Meer info?
Provincie Vlaams-Brabant
Provincieplein 1
3010 Leuven
vlaamskarakter@vlaamsbrabant.be